

kom

www.komunal.eu

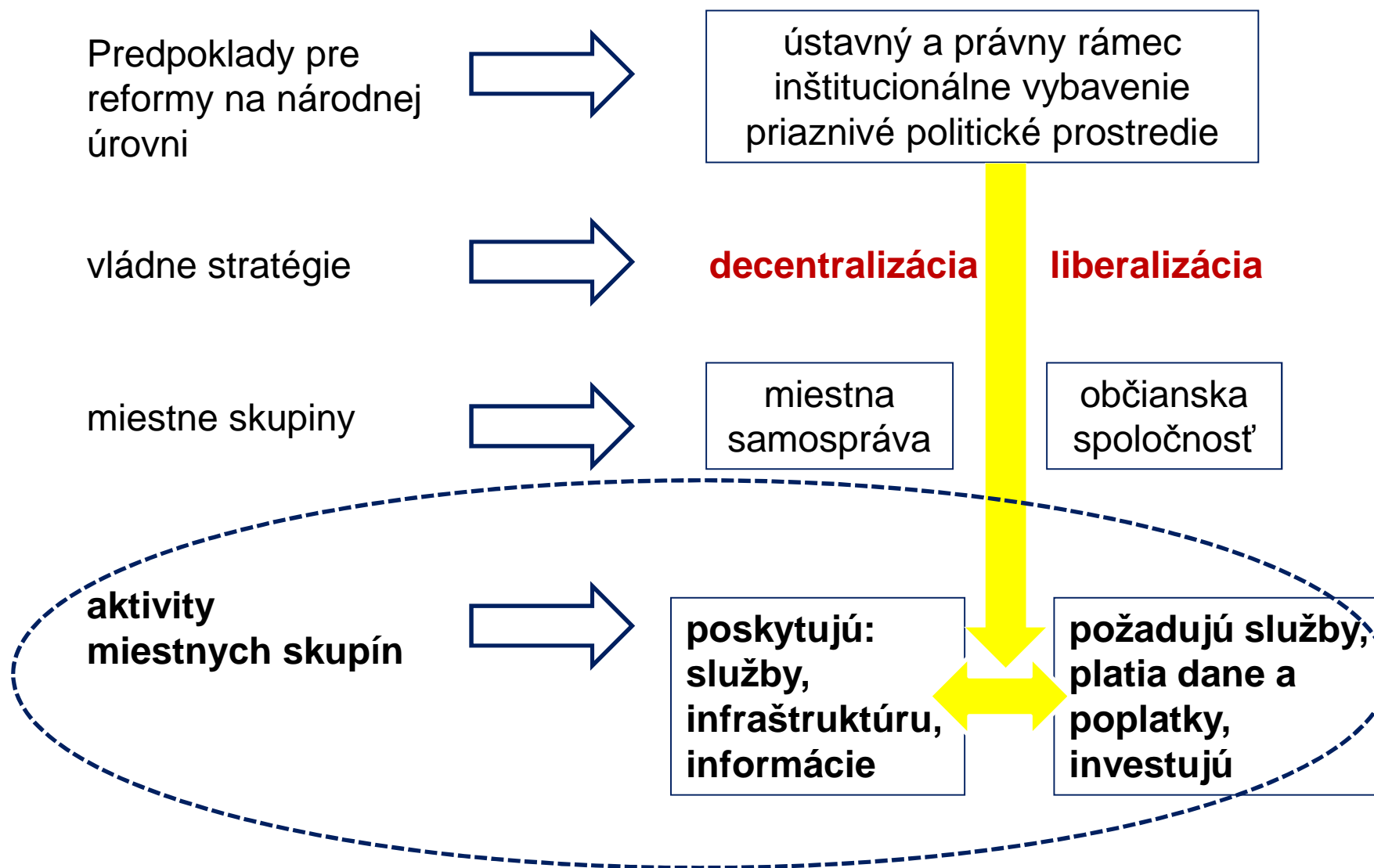
Komunálne výskumné a poradenské centrum, n. o. Piešťany
Ing. Viktor Nižňanský, PhD.

Decentralizácia Slovenska - - úspešný príbeh ?

**Zlepšenie spravovania -
- základ pre zvýšenie dynamiky rozvoja regiónov**

24.-25.03.2010, Atrium hotel, Starý Smokovec

Decentralizácie = nástroj, nie cieľ

4 reformy v jednej

1. Nové územnosprávne usporiadanie/duálny model

- územná samospráva
- miestna štátna správa

2. Decentralizácia kompetencií

- privatizácia
- presun na územnú samosprávu
- dekoncentrácia
- presun na MVO, agentúry

3. Zmena financovania

- posilnenie vlastných príjmov
- finančné vyrovnanie

4. Modernizácia

- informatizácia
- vzdelávanie
- manažment

1. dimenzia : **presun kompetencií**

Ciel'

*Široká škála miestnych služieb, vrátane sociálnych,
(vzdelávanie, sociálne zabezpečenie, zdravotníctvo)*

Stav

- privatizácia služieb, presun na obce, VÚC a MVO
- výrazné rozšírenie škály služieb, umožňujúce formovať rozvoj spravovaného územia
- možnosť prispôsobenie služieb lokálnym podmienkam a požiadavkám (školsťvo, sociálne služby,...)
- efektívnejšie využívanie majetku
- postupné odstraňovanie modernizačného dlhu

2.dimenzia : **dostupnosť finančných zdrojov**

Ciel'

Široká právomoc stanoviť vlastné zdroje, existencia transferov medzi úrovňami verejnej správy, možnosť získavať pôžičky

Stav

- presun viac ako 100 mld. Sk na obce a VÚC,
- miestne dane a poplatky,
- nový systém finančného vyrovnávania,
- o využití 50% príjmov rozhodujú samosprávy,
- obce aj VÚC majú možnosť získavať pôžičky,
- vyššia spravodlivosť, stabilita, solidarita,

3. dimenzia : **vyššia miera politickej autonómie**

Ciel'

Miestnu verejnú správu predstavujú volení predstavitelia.

Mzdy sú stanovované a vyplácané na miestnej úrovni.

Existuje priama zodpovednosť voličom

Stav

- na úrovni obcí a VÚC existujú občanmi volené orgány,
- mzdy je možné vyplácať na báze vlastných pravidiel, alebo s využitím celoštátnej úpravy,
- v „originálnych“ kompetenciách existuje priama zodpovednosť zvolených predstaviteľov voči voličom,

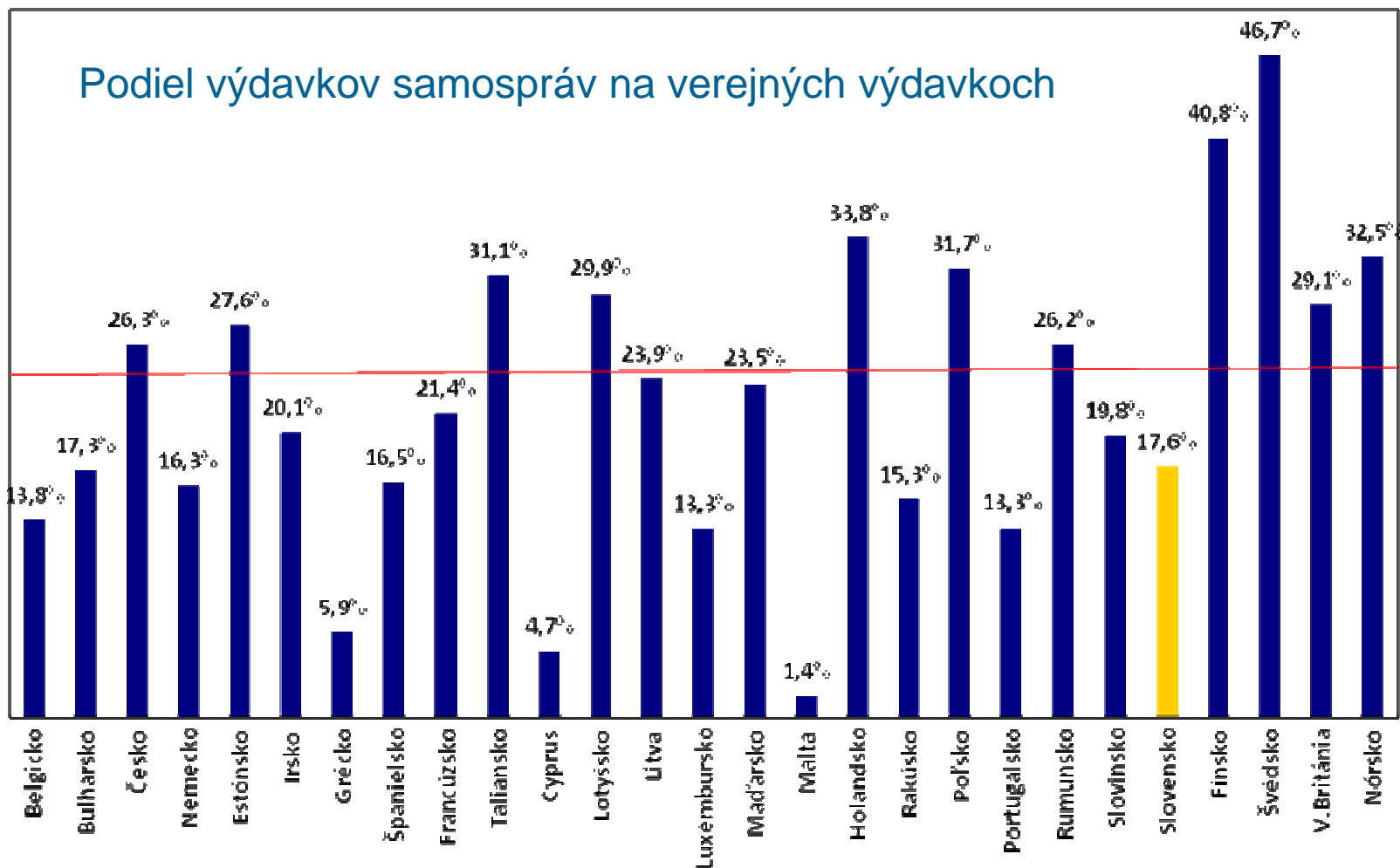
mýtus

veľký počet malých regiónov

štát	Počet obyvateľov v mil. obyvateľoch / rozloha v km ²	Počet VÚC	Počet NUTS II / počet obyvateľov v tis.
Belgicko	10,1 / 30 500	10	11 / 242 - 1 633
Dánsko (U)	5,3 / 43 000	14 + 2	1 / 5 353
Španielsko	39,3 / 505 000	50	18 / 260 – 5 000
Francúzsko	59,9 / 547 000	96	26 / 268 – 5 000
Taliansko	57,4 / 300 000	96	20 / 119 – 5 800
Veľká Británia	58,0 / 244 000	34	37 / 400 – 4 700
SRN	81,9 / 357 000	426	40 / 506 – 6 013
Holandsko	15,5 / 42 000	12	12 / 274 – 3 340
Írsko (U)	3,5 / 70 000	26	2 /
Švédsko (U)	8,8 / 500 000	24	8 / 391 – 1 740
Grécko	10,5 / 132 000	51	13 / 200 – 1 778
Rakúsko	8,1 / 83 800	9	9 / 200 – 1 596
Fínsko (U)	5,1 / 338 000	19 + 1	6 / 0,558 – 1 813
Portugalsko	10,5 / 92 000	18	5+2 / 242 – 3 539
Česká republika (U)	10,3 / 78 866	14	8 / 1 130 – 1 663
Maďarsko (U)	10,2 / 93 000	19	7 / 993 – 2 886
Poľsko (U)	38,6 / 312 683	373	16 / 1 017 – 5 060
Návrh SR	5,7 / 49 000	12	Alternatívy

mýtus

veľa kompetencií

Napíňanie princípov

- **Územnosprávne usporiadanie**
  - Nerešpektovanie kritérií regionalizácie (VÚC)
  - Odkladanie riešenia štruktúry osídlenia (obce)

- **Princípy efektívneho rozdelenia politickej zodpovednosti**

(politická ekvivalencia, fiskálna ekvivalencia, subsidiarita/ultra vires, nedelená zodpovednosť, kompenzácia externalít)

  - priveľa štátneho vplyvu (kompetencie, financie),
  - veľa delených kompetencií,
  - nedostatok nástrojov pre regionálny rozvoj v rukách územnej samosprávy

Decentralizácia Slovenska – úspešný príbeh ?

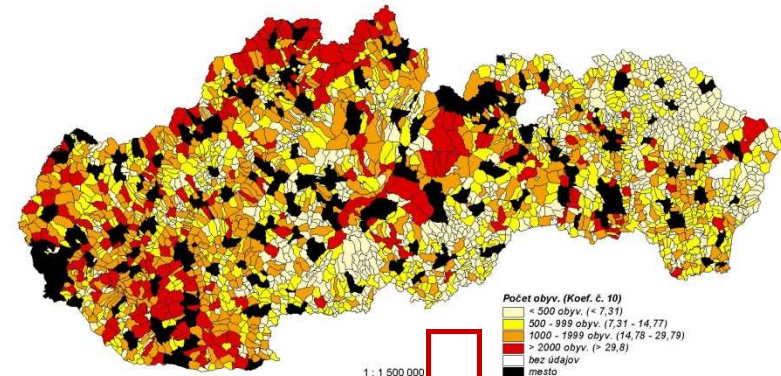
Územnosprávne usporiadanie

župný model

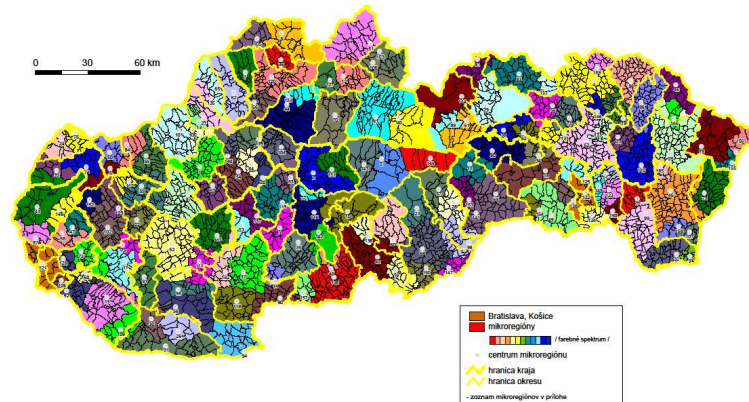
municipalizácia

mapa č. 19: Počet obyvateľov vidieckych obcí (1991)

MIKROREGIÓNY SR [2005]
 Autori: Vladimír SLAVÍK, Michal KOŽÚCH, Vladimír BAČÍK

Možný ďalší presun kompetencií

- sociálne služby,
- kultúra,
- regionálna preprava,
- regionálne školstvo,
- protipovodňová ochrana,
- regionálne železnice,
- väčší vplyv na EÚ fondy,

a minimalizácia delených kompetencií

Úprava systému financovania

motivácia, rast nezávislosti voči centru, odolnosť voči krízam

Vyššie územné celky	Obce
<p>Bežné príjmy</p> <ul style="list-style-type: none"> - podiel na dani z príjmov PO - posilnenie regionálnych daní (envirodaň?) <p>Kapitálové príjmy</p> <ul style="list-style-type: none"> - neúčelová dotácia na regionálny rozvoj, ako súčasť FV, kritériá prerozdelenia: <ul style="list-style-type: none"> - ekonomický potenciál, - deficit služieb 	<p>Bežné príjmy</p> <ul style="list-style-type: none"> - 100% DPFO- ZČ zo závislej činnosti (vzorec FV) - 100% DPFO – PČ ponechať v sídle podnikateľa - miestne dane (základ DzN na trhovom princípe), - úprava kritérií prerozdelenia / finančného vyrovnávania <p>Kapitálové príjmy</p> <ul style="list-style-type: none"> - poplatok za rozvoj

Úspešný príbeh ? Názor občanov

	dobrá	doladiť, vylepšiť detaily	zlá	nevie
Decentralizácia	11	49	23	17
Daňová reforma	12	45	30	13
Dôchodková reforma	9	44	35	12
Zmeny v sociálnych dávkach	8	41	42	9
Reforma zdravotníctva	2	19	74	5

Je to teda úspešný príbeh?

V každom prípade je neukončený !☺

Úspech reformného procesu nezávisí len od politických zmien na národnej úrovni, ani na privatizácii veľkých štátnych podnikov, ale najmä od toho, **v akom rozsahu sa demokratické reformy a trhové mechanizmy ujmú na miestnej úrovni.**

niznansky@komunal.eu

www.komunal.eu